

GAZETA

GIEŁDOWA I LOSOWANA

tygodnik finansowo-giełdowy i gospodarczy
wychodni co robota

PAŃSTWOWE ZAKŁADY PRZEMYSŁOWO-ZBOŻOWE

CENTRALA W WARSZAWIE

ul. WARECKA 11a Telef. 544-92

O D D Z I A Ł Y:

w BYDGOSZCZY ul. Mennica 9 tel. 256

w GDAŃSKU ul. Dominikswall 10 tel. 250-56

w POZNANIU ul. Rzeczypospolitej 2 tel. 2408

HANDEL ZBOŻEM ORAZ PRZETWORAMI

Działalność Banku Gospodarstwa Krajowego
w 1934 r.

Wyszło z druku sprawozdanie za rok ubiegły największej instytucji bankowej w Polsce — Banku Gospodarstwa Krajowego. Jest to gruby zeszyt o obfitej treści i mnóstwie danych statystycznych. Szczupłe ramy artykułu pozwalają wszakże na scharakteryzowanie tylko najwydatniejszych rysów działalności tego Banku.

Rok 1934 zaznaczył się dal- szym, poważnym rozwojem ope- racyj Banku. Obroty zwiększyły się o 2,7 miljarda zł., osiągając po jednej stronie księgi głównej ogółem 18,4 miljarda zł., a ogólna suma bilansowa wzrosła jed- nocześnie o 44,5 milj. zł. do 2.211,1 milj. zł. Główną przyczy- ną tak dużego zwiększenia się obydwu powyższych pozycji był, z jednej strony, silny wzrost wkładów, a z drugiej — dalszy rozwój akcji kredytowo-budo- wlanej.

Kapitał zakładowy Banku po- został niezmienny — 150 milj. złotych.

Co do rezerw statutowych (fundusz rezerwowy i specjalne rezerwy) to wzrosły one o 2 milj. zł. do zł. 17.872 tys. Inne rezer- wy, nagromadzone dawniej, zo- stały w dużej części użyte na powiększenie „Funduszu Oddłuże- nia“ dla rolnictwa i samorządów — tak, że zmniejszyły się do 4.978 tys. zł. Ten zabieg oddłu- żeniowy przyczynił się niewąt- pliwie do wzmocnienia aktywów Banku.

Wspomniany wyżej Fundusz Oddłużenia, utworzony z koń- cem 1934 r. na mocy wydanych ustaw, składa się: z sumy 46,3 milj. zł., przeznaczonej dla od- dłużenia rolnictwa, oraz z sumy 24,7 milj. zł. — dla oddłużenia samorządów. Łącznie więc wy- nosi on 71 milj. zł.

Kapitały obce Banku wykazu- ją znaczny wzrost (o 77,6 milj. zł.), wskutek bardzo poważnego zwiększenia się wkładów, rów- no a vista, jak i terminowych; zarówno osób prywatnych, jak i instytucji państwowych, sam- rządowych i prawnie - publicz- nych. Suma łączna wkładów (à vista, terminowych i różnych sald kredytowych) z końcem r. ub. doszła do 314.361 tys. zł.

Lokaty Skarbu Państwa zmniejszyły się dość znacznie, bo o 42,9 milj. zł. do sumy 489 milj. złotych.

Przypływ wkładów użyty zo- stał częściowo na rozszerzenie akcji kredytowej, głównie prze- znaczony został na spłatę zob- wiązań Banku z tytułu redyskon- ta. Wyokrzystanie redyskonta w Banku Polskim zmniejszyło się wskutek tego o 32,7 milj. zł. do zł. 16 milj.

Pogotowie kasowe wzrosło o 13,3 milj. zł. do 62,7 milj. Stano- wi to 19,9% ogólnej sumy wkła- dów.

Działalność kredytowa Banku, gotówkowa, wzrosła w 1934 r. pierwszy raz od dwóch lat. Wzrost ten wyniósł 21 milj. zł.,

wskutek czego ogólna suma kre- dytów gotówkowych osiągnęła 1.074,7 milj. zł. Z sumy tej 449,3 milj. zł. przypada na dział han- dlowy Banku, zaś 625,4 milj. zł. na operacje Banku ze Skarbem (głównie na akcję terenowo-bu- dowlaną).

Z powyższej sumy 1.074,7 milj. zł. kredytów gotówkowych przypadło na cele publiczne (in- stytucje i przedsiębiorstwa pań- stwowe, koncernowe, samorządy) 59,5%, na cele prywatne 40,5%. Udział kredytów publicznych w poprzednich latach był większy: w 1932 r. osiągnął on 66,5%. Od tego czasu jednak obniżył się wskutek rozwoju akcji drobnego budownictwa mieszkaniowego.

Zaznaczyć wypada, że w wy- mienionej wyżej sumie 1.074,7 milj. mieszczą się: kredyty budo- wlane w sumie 361 milj. zł., pożyczki samorządowe w sumie 106 milj. zł., pożyczki dla prze- mysłu w kwocie 248 milj., z tego dla przemysłu prywatnego 161 milj., kredyty dla rolnictwa 60 milj. zł.

Przedsiębiorstwa koncernowe Banku wykazały w r. ub. wy- datną poprawę dzięki pomyśl- niejszej konjunkturze w poszcze- gólnych gałęziach wytwórczości, usprawnieniu kierownictwa i u- lepszeniom technicznym. Pozwo- liło to przedsiębiorstwom spłacić część kredytów, zaciągniętych w dawniejszych czasach.

Działalność emisyjna Banku, wstrzymana w 1933 r., nie ule-

gła wznowieniu również w roku sprawozdawczym. Suma emisji zmniejszyła się skutkiem nor- malnej amortyzacji oraz przewa- lutowania (obl. komunalne dol. z 1928 r.). A mianowicie, ogólny stan emisji Banku (wraz z emi- sjami b. Pol. B-ku Krajowego) zmniejszył się o 16,3 milj. do 807 milj. zł.

Poś wpływem przeprowadzo- nej konwersji oraz przyznawania przez Bank różnych ulg dłużni- kom suma wymagalnych rat rocznych znacznie się obniżyła; zato płatność tych rat się polep- szyła. Gdy w 1932 r. ogólna su- ma wymagalności wynosiła 42,1 milj. zł.; z czego wpłynęło tylko 73%, to w 1934 r. wymagalności ratałne wynosiły tylko 30 milj., ale wpływy pokryły je z prze- wyżką 4,6%.

Akcja terenowo - budowlana rozwinęła się w r. ub. bardzo wy- datnie w porównaniu z dwoma poprzednimi latami. Szczególną opieką i pomocą bankową cieszy- ło się drobne budownictwo mieszkaniowe.

Przyznano w 1934 r. kredy- tów budowlanych ogółem 46,8 milj. zł., z czego fundusze pań- stwowe dostarczyły 38,9 milj., fundusze własne Banku 7,9 milj. Z akcji budowlanej korzystały przeważnie osoby prywatne, na które przypada 32,6 milj. zł. O- gółem od początku działalności Banku ilość przyznanych pożyczek

(Dalszy ciąg na str. 2).

POŁOŻENIE GOSPODARCZE POLSKI

w czerwcu 1935 r.

W OŚWIETLENIU BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

Ogólna charakterystyka.

Położenie rynku pieniężnego w Polsce cechował w czerwcu spokój, mimo trwającej w pierwszej połowie tego miesiąca niepomyślnej sytuacji na rynkach pieniężnych w krajach Europy Zachodniej. Zaobserwowany w maju odpływ wkładów został w czerwcu zahamowany; zmniejszył się również popyt na monety złote, nabywane w celach tezauryzacyjnych. Ogólna suma wkładów w instytucjach finansowych wzrosła, przy czym wzrost ten przypada na wkłady oszczędnościowe oraz salda kredytowe rachunków bieżących w bankach. Uspokojenie zaznaczyło się również na giełdzie mniejszą podażą papierów przy zwykłej tendencji kursów. Mimo zwiększonej produkcji w niektórych gałęziach przemysłowych operacje kredytowe banków nie wykazały większych zmian, utrzymując się na ogół na poprzednim poziomie. Wypłacalność kredytobiorców nie uległa większym zmianom; mimo zwiększonych płatności na ultimo półrocza protesty wekslowe nieco spadły.

Ceny zbóż doznały w ciągu czerwca zniżki, równoległe do tendencji na międzynarodowych rynkach zbożowych. Natomiast wywóz zbóż podniósł się dość wydatnie. Stan zasiewów dzięki pomyślnym warunkom atmosferycznym wykazywał nadal poprawę.

W produkcji przemysłowej zaznaczył się wzrost, zwłaszcza w zakresie dóbr wytwórczych, w związku ze wzmożonym ruchem budowlano-inwestycyjnym. Górnictwo węglowe pracowało w czerwcu intensywniej dzięki wzmożonemu eksportowi. Wzrost produkcji nastąpił również w przemyśle: mineralnym, metalowym i drzewnym. W tym ostatnim dziale na wzmożenie wytwórczości wpłynęła obok ruchu budowlanego również zwyżka eksportu. Zatrudnienie przemysłu naftowego utrzymało się bez większych zmian, słabiej natomiast pracowało hutnictwo żelazne. Przemysły włókienniczy i odzieżowy po zakończeniu sprzedaży na sezon letni zmniejszyły uruchomienie. W związku z tem obniżyła się również wytwórczość w działach przemysłu che-

micznego, związanych z przemysłem włókienniczym.

Obroty handlowe na rynku wewnętrznym były nadal dość ożywione. Wzrosły również obroty handlowe z zagranicą, silniej po stronie wywozu, dzięki czemu saldo bilansu handlowego ponownie przeszło w dodatnie.

Na sytuację na rynku pracy dodatnio oddziaływał wzrost budownictwa i robót publicznych, co wpłynęło na dalszy silniejszy spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych.

Rynek pieniężny.

Na międzynarodowych rynkach pieniężnych utrzymała się jeszcze na początku czerwca niespokojna tendencja, panująca w drugiej połowie maja. Nieufność do walut bloku złotego, wyrażająca się wysokim agiem w handlu terminowym temi cewizami, po osiągnięciu maksymalnego napięcia w pierwszych dniach czerwca, następnie znacznie zlagodniała, oraz ustał odpływ złota z tych krajów. Równocześnie poprawiły się znacznie kursy dewiz francuskiej, szwajcarskiej i holenderskiej. W związku z odprężeniem banki biletowe Francji i Holandji, które w poprzednim miesiącu podwyższyły stopy dyskontowe, w czerwcu obniżyły je o 1%, t. j. do 5% we Francji i 4% w Holandji (w lipcu kraje te wprowadziły dalsze obniżki). Bank Szwajcarski, który w maju podniósł oprocentowanie tylko o 1/2%, pozostał przy stopie ostatnio ustalonej w maju, w wysokości 2 1/2%.

Płynność na paryskim rynku pieniężnym poprawiła się w ciągu czerwca, ale ceny pieniądza obniżone zostały tylko nieznacznie. Pieniądz dzienny, za który płacono 5 1/2%, spadł w cenie do 4 3/4%, dyskont prywatny z 6 do 5%.

W Londynie na początku miesiąca panowała dostateczna płynność dzięki dopływowi kapitałów z kontyngentu. W miarę jednak zbliżania się ultimo półrocza wzrastało zapotrzebowanie na pieniądza, a w związku z tem zwyżkowały ceny pieniądza dziennego o 1/2% do 1 1/2% (pieniądz tygodniowy zdrożał przejściowo nawet do 1 1/2%), dyskontu prywatnego z 3/16% do 7/8%.

Rynek nowojorski utrzymał nadal dużą płynność i niskie ce-

ny pożyczek. Za pieniądź dzienny płacono 4%, w dyskoncie prywatnym 3/16% do 4%. Płynność ta ułatwia Skarbowi Stanów Zjednoczonych lokowanie na rynku pieniężnym dużych sum bonów skarbowych.

Na giełdach papierów wartościowych pod wpływem niepewnej sytuacji międzynarodowej nastąpiło skurczenie obrotów przy zniżkowej tendencji kursów. Najbardziej ucierpiały papiery o stałym oprocentowaniu, natomiast akcje łatwiej znajdowały nabywców.

W Polsce w ciągu czerwca, mimo poprawy płynności, panowała nadal dość duża wstrzeźliwość w operacjach kredytowych przy słabszym na ogół popycie na kredyt. Jedynie w okręgach przemysłu włókienniczego dał się zauważyć niewielki wzrost operacji kredytowych w związku z rozszerzeniem przez przemysł kredytów dla odbiorców, a częściowo również w związku z przygotowaniem produkcji na sezon zimowy.

W ruchu wkładów panowała tendencja niejednolita. Ogólna suma wkładów wykazała jednak poważniejszy wzrost. W instytucjach oszczędnościowych nastąpiła zwyżka wkładów, w bankach zaś spadek wkładów terminowych i a vistowych wyrównany został zwiększeniem się sum na rachunkach bieżących. Dał się zauważyć również wzmożony proces konwersji rachunków w walutach obcych na rachunki w złotych.

Wypłacalność klienteli nie uległa większym zmianom. Mimo zwiększenia różnych płatności na ultimo półrocza odsetek weksli protestowanych w stosunku do płatnych nieco się obniżył.

Banki Państwowe.

W Banku Gospodarstwa Krajowego nastąpił w czerwcu spadek wkładów o 5,3 milj. do 268,6 milj. zł., spowodowany zmniejszeniem się wkładów a vista o 5,0 milj. do 179,3 milj. zł. i wkładów terminowych o 3,5 milj. do 75,1 milj. zł., podczas gdy różne salda kredytowe wzrosły o 3,2 milj. do 14,2 milj. zł. Równocześnie pozycja redyskonta Położenie gospodarcze 3

ta weksli wzrosła o 11,1 milj. zł., a rachunki banków o 7,0 milj. do 46,9 milj. zł. Lokaty Skarbu Państwa na rachunku funduszu budowlanych spadły o niewielką sumę 0,2 milj. do 364,3 milj. zł. W aktywach zmniejszyły się nieznacznie kredyty krótkoterminowe o 1,0 milj. do 288,7 milj. zł., wskutek spadku kredytów w rachunkach bieżących o 1,5 milj. do 137,3 milj. zł., który to spadek częściowo wyrównał wzrost pożyczek terminowych o 0,4 milj. do 27,7 milj. zł. i portfeli wekslowego o 0,1 milj. do 100,3 milj. zł. Stan gotówkowych pożyczek długoterminowych obniżył się nieznacznie o 0,5 milj. do 164,9 milj. Stan pożyczek emisyjnych wskutek normalnej amortyzacji obniżył się

w ciągu pierwszego półrocza b. roku o 6,5 milj. zł. osiągając w końcu czerwca 800,4 milj. zł. W dziale operacji ze Skarbem Państwa pożyczki budowlane wzrosły o dalsze 6,2 milj. do 360,8 milj. zł., a różne kredyty i rachunki specjalne o 8,8 milj. do 254,4 milj. zł. Suma bilansowa Banku wzrosła z 2.154,7 milj. w końcu maja b. r. do 2.178,1 milj. zł. w końcu miesiąca sprawozdawczego.

Bilans Państwowego Banku Rolnego na dzień 1 lipca wykazuje w porównaniu z bilansem z 1 czerwca następujące ważniejsze zmiany: po stronie biernej Fundusz Oddłużenia zmniejszył się o 36,7 milj. zł. do kwoty 55,8 milj. wskutek częściowego odpisania sum przeznaczonych na obniżenie niektórych pożyczek w listach zastawnych i obligacjach meljoracyjnych oraz bieżących rat od pożyczek długoterminowych i na zmniejszenie zakredytowanej nabywcom reszty kupna działek z majątków parcelowanych przez Bank. Wkłady terminowe i na książeczki oszczędnościowe zmniejszyły się o 1,1 milj. do 74,0 milj. zł., rachunki zaś czekowe o 2,6 milj. do 33,7 milj. zł. Redyskonto w Banku Polskim zmniejszyło się o 0,7 milj. do 166,4 milj. zł., przy czym redyskonto na własne potrzeby wzrosło o 2,3 milj. do 72,6 milj. natomiast redyskonto na akcje zlecone spadło o 3,0 milj. do 93,8 milj. zł. Stan rachunków „Banki Nostro“ zagraniczne wzrósł o 1,4 milj. do 9,0 milj. Stan emisji listów zastawnych i obligacji meljoracyjnych obniżył się o 38,3 milj. zł. do 244,8 milj. zł. Po stronie czynnej stan kredytów krótko- i średnioterminowych nieznacznie się zmniejszył o 0,1 milj. do 181,4 milj. Pożyczki w listach zastawnych i obligacjach meljoracyjnych zmniejszyły się o 38,6 milj. do 246,1 milj. Pożyczki i należności z funduszu rządowych, administrowanych przez Bank wzrosły o 10,0 milj. do 810,8 milj. zł. Na wzrost ten wpłynęło głównie przeniesienie pożyczek łącznie z zaległymi ratami z działu kredytu długoterminowego w listach zastawnych oraz zakredytowanie nabywcom reszty ceny kupna gruntów z parcelowanych majątków państwowych.

W Pocztovej Kasie Oszczędności wkłady oszczędnościowe wzrosły na koniec czerwca o 7,6 milj. do 660,6 milj. zł.; również wkłady czekowe zwiększyły się o 3,2 milj. do 216,4 milj. zł. Po stronie czynnej dość poważnie podniósł się stan kasy i sum do dyspozycji o 12,2 milj. do 142,7 milj. zł. Portfel własnych papierów wartościowych zwiększył się o 1,0 milj. do 612,1 milj. zł.

W komunalnych kasach oszczędności nastąpił w czerwcu wzrost wkładów oszczędnościowych o 6,3 milj. do 614,5 milj. zł., a wkładów na rachunkach bieżących i czekowych — o 2,8 milj. do 68,2 milj. zł.

(Dalszy ciąg ze str. 1-ej).

czek budowlanych wyniosła kwotę 612,2 milj. zł.

Przy pomocy zrealizowanych w 1934 r. pożyczek sfinansował Bank 19.386 mieszkań o 53.374 izbach, z czego na drobne budownictwo przypada 14.333 mieszkań o 40.458 izbach.

Akcja budowlana Banku przyciągnęła znaczną ilość kapitałów prywatnych. Koszt budowy domów, objętych akcją drobnego budownictwa, wyniósł 72,5 milj. zł., z czego Bank pokrył swemi kredytami 25,9%, reszta zaś

przypada na prywatne fundusze. Jeśli chodzi o domy blokowe i przebudowy, to z ogólnych kosztów 46,1 milj. zł. Bank pokrył 19,6%.

Czysty zysk Banku wyniósł 2.959 tys. zł., t. j. o 394 tys. więcej, niż w 1933 r. Z ogólnych zysków wydzielono, podobnie jak w latach poprzednich, 1 milj. zł. dla miast, spłacających t. zw. pożyczki ulenowskie. Koszty handlowe wyniosły 13.058 tys. zł., t. j. prawie tyleż, co w roku poprzednim.

BILANS BANKU POLSKIEGO

za I dekadę sierpnia 1935 r.

W pierwszej dekadzie sierpnia zapas złota powiększył się o 0,1 milj. zł. do 511,2 milj. zł., natomiast stan pieniędzy zagranicznych i dewiz obniżył się o 2,8 milj. zł. do 11,8 milj. zł.

Suma wykorzystanych kredytów wzrosła o 5,3 milj. zł. do 746,5 milj. zł., przy czym portfel wekslowy spał o 11,1 milj. zł. do 629,8 milj. zł., natomiast portfel zdyskontowanych biletów skarbowych powiększył się o 1,7 milj. zł. do 56,4 milj. zł. i stan pożyczek zabezpieczonych zastawami — 14,7 milj. zł. do 60,3 milj. zł.

Zapas polskich monet srebrnych i bilonu zmniejszył się nieznacznie o 43 tys. zł. do 29,9 milj. zł.

Pozycja „inne aktywa“ spadła o 3,9 milj. zł. do 156,5 milj. zł., pozycja zaś „inne pasywa“ wzrosła o 1,5 milj. zł. do 298,5 milj. złotych.

Natychmiast płatne zobowiązania zmniejszyły się o 0,9 milj. zł. do 209,2 milj. zł.

Obieg biletów bankowych — w wyniku wyżej omówionych zmian — spał o 1,7 milj. zł. do 929,9 milj. zł.

Pokrycie złotem podniosło się do 49,19% i przekracza normę statutową o przeszło 19 punktów.

za II dekadę sierpnia 1935 r.

W drugiej dekadzie sierpnia zapas złota powiększył się o 0,2 milj. zł. do 511,3 milj. zł., natomiast stan pieniędzy zagranicznych i dewiz obniżył się o 0,6 milj. zł. do 11,3 milj. zł.

Suma wykorzystanych kredytów spadła o 14,6 milj. zł. do 732,0 milj. zł., przy czym portfel wekslowy zmniejszył się o 7,6 milj. zł. do 622,1 milj. zł. oraz stan pożyczek zabezpieczonych zastawami — o 7,7 milj. zł. do 52,6 milj. zł., a portfel zdyskontowanych biletów skarbowych wzrósł o 0,8 milj. zł. do 57,3 milj. zł.

Zapas polskich monet srebrnych i bilonu powiększył się o 13,5 milj. zł. do 43,4 milj. zł.

Pozycja „inne aktywa“ spadła o 2,3 milj. zł. do 154,2 milj. zł., pozycja zaś „inne pasywa“ wzrosła o 0,7 milj. zł. do 299,2 milj. złotych.

Natychmiast płatne zobowiązania uległy wzrostowi o 12,9 milj. zł. do 222,0 milj. zł.

Obieg biletów bankowych — w wyniku wyżej omówionych zmian — zmniejszył się o 17,3 milj. zł. do 912,6 milj. zł.

Pokrycie złotem podniosło się do 49,42% i przekracza normę statutową o przeszło 19 punktów.

Stopa dyskontowa 5%, od pożyczek zastawowych 6%.

Bilans łączny na dzień 30 czerwca 1935 r.**42 banków akcyjnych i 9 domów bankowych**

podług zestawienia Komisariatu Bankowego Ministerstwa Skarbu

(Cyfry są podane w tysiącach złotych).

Stan czynny: Pogotowie Kasowe 43.373 (39.350), papiery wartościowe 147.526 (133.701), towary 123 (138), banki krajowe 44.646 (47.636), banki zagraniczne 37.980 (44.483), weksle zchyskontowane 330.631 (332.623), akcepty Banku Akceptacyjnego 40.654 (37.958), weksle protestowane 53.133 (52.584), rachunki bieżące (saldo debetowe) 420.341 (425.327), pożyczki terminowe 71.652 (71.327), należność z tyt. ukł. konwers. zaopatr. w akcept. Banku Akceptac. 31.145 (30.237), ruchomości 4.119 (4.116), nieruchomości 95.751 (95.524), koszty handlowe 23.143 (19.232), różnice kursowe 416 (590), administracja nieruchomości 886 (1.273), różne rachunki wynikowe 809 (229), różne rachunki wynikowe roku ubiegłego 5.616 (8.124), rachunki oddziałów 162.550 (151.959), sumy przechodnie 11.278 (12.924), długoterminowe pożyczki hipoteczne 146.154 (141.903), dłużnicy z tyt. kred. akcept. i remb. 176.777 (185.136), należn. z tyt. tranz. dewiz. na termin i report. 86.546 (81.519), inne aktywa 34.564 (33.609), straty z lat ubiegłych 16.276 (16.276), suma bilansowa 1.945.435 (1.929.820), w tem w walut. obcych 292.368 (317.441).

Stan bierny: Kapitały własne 273.669 (273.664), wkłady 462.158 (460.505), rachunki bie-

żące (saldo kredytowe) 155.043 (144.996), zobowiązania inkasowe 1.181 (1.552), redyskonto weksli 140.470 (141.505), dyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego 37.378 (35.279), zastaw walarów 11.582 (11.806), banki krajowe 79.467 (81.326), banki zagraniczne 128.044 (135.597), Bank Akceptacyjny 40.654 (37.958), przekazy na bank 3.744 (3.256), wierzyciele hipoteczni 1.662 (1.664), fundusz emeryt. i fund. wiecz. 479 (585), procenty i prowizje 28.344 (23.735), różnice kursowe 3.987 (3.336), dochód z nieruchomości 1.785 (1.499), różne rachunki wynikowe 637 (324), różne rachunki wynikowe r. ub. 7.914 (10.501), rachunki oddziałów 159.924 (150.067), sumy przechodnie 20.203 (24.017), dywidenda niepodniesiona 2.180 (2.266), zyski z lat ubiegłych 2.653 (2.644), listy zastawne i obligacje 120.788 (116.587), akcepty 194 (199), zobowiązania z tyt. kred. akcept. i remburs. 176.776 (185.131), zobowiązania z tyt. tranz. dewiz. na termin i report. 86.471 (81.523), inne pasywa 38.702 (36.256), suma bilans. 1.945.435 (1.929.820), w tem w walutach obcych 267.639 (301.958), gwarancje 63.537 (65.712), inkaso 70.632 (70.377).

U w a g a: cyfry w nawiasach oznaczają dane za maj 1935 r.—

Z ŻAŁOBNEJ KARTY**S. P. FERDYNAND ADOLF PAL**

założyciel i współwłaściciel Fabryki Przetworów Chemicznych „Dobrolin”

Umarł przemysłowiec miary nieprzeciętnej. Umarł młodo, w wieku lat 47. W ciągu tak krótkiego życia dokonał dzieła niepośledniego.

Z niewielkiej fabryczki pasty do obuwia, którą w 1908 r. założył na Pradze, dźwignął w krótkim czasie, do spółki z dwoma swymi braćmi, znacznie większą przy ul. Grzybowskiej. Z tych pierwszych zaczątków powstał w 1928 r. zakład imponujących rozmiarów w gmachu własnym przy ul. Wolskiej. Wyposażony w najnowsze urządzenia techniczne, między innymi, w laboratorium doświadczalne, zatrudniający około 500 robotników i 80 urzędników, stanowi on dzisiaj największą tego rodzaju fabrykę w Polsce.

Zabiegając o rozwój firmy ś. p. Adolf Pal miał nieustannie na uwadze dobro i rozwój przemysłu polskiego. O tę polskość przemysłu walczył uporeczywie i niestrudzenie. Z produkcji w swej fabryce wyeliminował prawie zupełnie surowce zagraniczne, zastępując je równorzędnymi — polskimi.

On pierwszy do wyrobu pasty obuwianej użył terpentyny pol-

skiej, zamiast francuskiej czy amerykańskiej; **wskrzesał tym sposobem i pobudził do rozwoju przemysł terpentynowy w Polsce.** O doniosłości tego faktu dla naszego bilansu płatniczego świadczy ilość używanej przez fabrykę „Dobrolin“ terpentyny; wynosi ona około 300 tys. kg. miesięcznie.

Zmarły odznaczał się wybitnym talentem organizacyjnym, rzutkością i szybkością decyzji, nieomylnością kalkulacji, wola nieugiętą, a nadewszystko — ogromną pracowitością. Ceniono go wszakże nie tylko za te wysokie zalety kupca i przemysłowca, lecz także za uczciwość, nieskazitelność, prawdziwą dobroć i skromność. Kochali go podwładni, cenili i poważali klienci i dostawcy.

Był członkiem Kolegium Kościelnego Zboru Ewang.-Augsburskiego; założył na terenie swej fabryki Koło L.O.P.P., straż pożarna. Miał serce wrażliwe na niedolę ludzką; wspierał i żywił całe rodziny; rozdzielał co roku znaczne sumy między różne instytucje dobroczynne.

Cześć pamięci znacznego człowieka i zasłużonego obywatela!

Udowadnianie obrotów podlegających scalonemu podatkowi przemysłowemu

Ministerstwo Skarbu, powołując się na postanowienia § 5 ustęp 3 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 13 kwietnia 1935 r. w sprawie poboru scalonego podatku przemysłowego od obrotów piwem, napojami winnymi, wódkami gatunkowymi, octem, kwasem octowym i drożdżami, wyjaśniło okólnikiem z dnia 25 lipca 1935 r. L. D. V. 18692/4/35, że w przedsiębiorstwach sprzedaży, prowadzących prawidłowe księgi handlowe, obroty ze sprzedaży artykułów objętych scalonym podatkiem przemysłowym, winny być, poczynając od dnia 1 maja 1935 r. wyodrębnione w księgach, a odnośne zapisy odpowiednio udokumentowane (np. specjalnymi kasowymi bloczkami sprzedaży, dziennymi wykazami poszczególnych utargów, rachunkami, korespondencją i t. p.).

O ile w księgach handlowych nie są wykazywane odrębnie obroty ze sprzedaży artykułów, objętych scalonym podatkiem, wówczas przedsiębiorstwa sprzedaży obowiązane są po upływie każdego roku kalendarzowego w terminie składania zeznań sporządzić szczegółowe wykazy obrotów ze sprzedaży artykułów, objętych scalonym podatkiem. Wspomniane wykazy winny być udokumentowane w sposób powyżej wskazany.

W związku z tem Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie zwróciła się do organizacji kupieckich o wyrażenie opinii, czy i ewentualnie na jakie trudności napotyka zastosowanie się przedsiębiorstw handlowych, prowadzących księgi handlowe, do wspomnianego zarządzenia Ministerstwa Skarbu.

3% Premjowa Pożyczka Inwestycyjna

Termin wpłacenia V raty na subskrybowaną 3% Premjową Pożyczkę Inwestycyjną upływa 5 września r.b.

Ulgi w opłatach stemplowych od dokumentów związanych z eksportem

Celem wzmocnienia środków popierania eksportu, Związek Izb Przemysłowo-Handlowych R. P. przedstawił, w opinii przesłanej Ministerstwu Przemysłu i Handlu, postulaty w zakresie ulg w opłatach stemplowych od dokumentów związanych z eksportem.

Według opinii Związku Izb Przemysłowo-Handlowych należałoby zwolnić od opłat stemplowych wszelkie dokumenty i tranzakcje związane z eksportem z tym jedynie ograniczeniem, iż zwolnieniu podlegałyby tylko tranzakcje i dokumenty z ostatniej t. j. bezpośrednio przed eksportem powstałej fazy obrotowej. Uzyskanie ulg powinno nastąpić automatycznie, przez deklarację na dokumencie, pod warunkiem prowadzenia prawidłowych ksiąg handlowych przez wystawcę dokumentu. W szczególności zwolnieniem należałoby objąć: 1) wystawiane przez eksporterów faktury na odbiorców zagranicznych, 2) wszelkiego rodzaju rachunki zagraniczne, pokwitowania z odbioru kwot i wyciągi w obrocie eksportowym, wystawiane przez eksportera dla przedstawicieli zagranicznych e-

wentualnie przedstawiane przez przedstawicieli obliczenia przewoźne, 3) listy przewozowe, dotyczące przesyłek kolejowych za granicę, 4) dokumenty stwierdzające ubezpieczenie transportów eksportowych, 5) dokumenty, stwierdzające wypłatę odszkodowania przez towarzystwa ubezpieczeń z tytułu stwierdzonych przy transportach eksportowych szkód materialnych, 6) przelewy (cesje) wierzytelności zagranicznych (faktur), dokonywane przez eksportera na rzecz banku finansującego, 7) pisma, dotyczące ustanowienia prawa zastawu na towarze eksportowanym, na rzecz instytucji bankowej, udzielającej zaliczki na odnośną sprzedaż za granicę.

Ponadto Związek Izb Przemysłowo-Handlowych R. P. podkreślił, iż zwolnienie od opłaty stemplowej (stanowiącej rodzaj podatku obrotowego) faktur eksportowych i rachunków jest tembardziej wskazane w odniesieniu do tranzakcji eksportowych, zwolnionych z mocy ustawy od podatku przemysłowego od obrotu.

Z RUCHU WYDAWNICZEGO

Przegląd Oszczędnościowy — kwartalnik poświęcony zagadnieniom z dziedziny oszczędności. Wyszedł z druku Nr. 7 za trzeci kwartał 1935 r. i zawiera następujące artykuły:

Dr. Henryk Gruber — Oszczędność a ubezpieczenie na życie. **Dr. Zygmunt Witkowski** — Rynki finansowe a konjunktura. **Janusz Kwieciński** — Rachunki

ODBUDOWA KAPITAŁU OJCZYSTEGO.

Zrozumienie wielkiej roli oszczędzania zarówno w życiu prywatnym, jak i społecznym, tak słabo jest jeszcze w kraju naszym rozwinięte, że powitać należy z uznaniem wszelką, umiejętną pracę propagandową, podejmowaną w tym celu, aby owo zrozumienie pogłębić.

Broszura p. **Bolesława Chomicza**, Przewodniczącego Zarządu i Dyrektora Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu warszawskiego, w sposób jasny a wymowny tłumaczy rolę i zadania komunalnych kas oszczędności.

Ustawa o opłatach stemplowych

W Nr. 64 Dziennika Ustaw zostało zamieszczone obwieszczenie Ministra Skarbu z dnia 7 czerwca 1935 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o opłatach stemplowych.

TERMINARZ AKCJONARJUSZA

ZEBRANIA

10 września.

Fabryka Wyrobów Emaljowanych i Ocynkowanych „Radom” — o godz. 11 — w kancelarii notariusza St. Pliszczynskiego, przy ul. Kapucyńskiej 6, w Warszawie.

12 września.

Zakłady Przemysłowe Jaeger

bieżące a nowy kodeks handlowy. **Cezary Lagiewski** — Towarzystwo Oszczędności z roku 1827. **Stanisław Kopeczyński** — Gminne Kasy Pożyczkowo-Oszczędnościowe w 1933 r.

Ponadto **Uchwały III-go Światowego Kongresu Oszczędnościowego, Kronika, Rozmaitości, Statystyka, Bibliografia.**

Wywody autora, przedstawione pod ogólnym tytułem „Odbudowa kapitału ojczyzsty”, wychodzą z założeń ogólnych, jak: rozwiązanie stosunku obywatela do państwa, znaczenie pracy i kapitału i ważność oszczędzania. Przechodzą następnie do właściwego tematu — do roli komunalnych kas oszczędności, ich zasad organizacyjnych, wysokości wkładów i działalności kredytowej.

Jest to broszura pożyteczna i godna najszerszego rozpowszechnienia.

Ogłoszenie to znakomicie ułatwi orientację w sprawach stemplowych, gdyż dotychczas wypadło uwzględnić 28 zmian, jakie zaszły od czasu wydania ustawy z dnia 1 lipca 1926 r.

i Ziegler Sp. Akc. — o godz. 18. — w lokalu Spółki, Grochowska 73 w Warszawie.

Towarzystwo Karwice — Oziarańskiej Cukrowni i Rafinerji S. A. — o godz. 17-ej — w siedzibie Zarządu przy ul. Al. Róż 16 w Warszawie.

Giełda Pieniężna w Warszawie w lipcu 1935 r.

W miesiącu lipcu r. b. obroty giełdowe w stosunku do czerwcowych wzrosły o przeszło 7^{1/2}%.

Wedle wykazu statystycznego biura Giełdy Pieniężnej w Warszawie w lipcu dokonano ogółem tranzakcyj 3213 na sumę zł. 50.873.769, gdy w czerwcu — mniej o 145 na sumę zł. 3.585.245.

W działach poszczególnych obroty w lipcu tak się przedstawiają:

a) **waluty zagraniczne:** zł. 44.934.616 przy 967 zawartych tranzakcjach (w sumie powyższej dewizy stanowią zł. 44.917.016, banknoty — zł. 17.600). Wzrost obrotów dosięgnął blisko 8%;

b) **papiery procentowe:** zł. 5.154.630 (zł. 4.798.834) przy zawartych tranzakcjach 1739(1648) Obroty zwiększyły się więc o blisko 7^{1/2}%. Z obrotów lipcowych przypada na pożyczki państwowe zł. 2.913.178 (zł. 2.725.095), na listy zastawne i obligacje banków państwowych — zł. 604.740 (zł. 559.478), na listy zastawne towarzystw kredytowych — złotych 1.546.111 (zł. 1.438.831) oraz na obligacje m. st. Warszawy — zł. 90.601 (zł. 72.644);

c) **akcje:** zł. 784.523 (złotych 868.418).

(Cyfry w nawiasach oznaczają dane za czerwiec r. b.).

W dziale dewiz zagranicznych kolejność obrotów była następująca: Paryż — zł. 20.565.730, Londyn — zł. 9.371.538, Nowy Jork (przeważnie telegraficzny) — zł. 7.429.019, Zurich — złotych 3.058.706, Amsterdam — złotych 1.570.553, Praga — zł. 831.625, Berlin — zł. 791.907, Sztokholm — zł. 469.333, Bruksela — zł. 460.481, Medjolan — zł. 174.849, Madryt — zł. 77.963, Kopenhaga — zł. 69.638, Oslo — zł. 45.674.

Powyżej podana suma obrotów banknotami zagranicznymi zł. 17.600 dotyczy wyłącznie marek niemieckich.

W dziale pożyczek państwowych obroty były następujące: 7% Poż. Stabilizacyjną — zł. 1.656.680, 5% Poż. Konwersyjną — zł. 454.915, 6% Poż. Dolarową — zł. 419.937, pożyczkami

premijowymi — zł. 329.970 (3% Prem. Poż. Budowlaną — zł. 91.257, Dolarówką — zł. 214.313, 4% Prem. Poż. Inwestycyjną zł. 24.400), 5% Poż. Konwersyjną Kolejową — zł. 51.676.

Z obrotów ogólnych list. zast. i obl. **banków państwowych** przypada na Bank Gospodarstwa Krajowego zł. 486.168 oraz na Państwowy Bank Rolny — złotych 118.572.

Z listów zastawnych funtowych Tow. Kred. Przemysłu Polskiego na 7% listy zast. przypada zł. 62.240, na 8% — zł. 62.792.

Z obrotów ogólnych list. zast. **Tow. Kred. Ziemińskiego w Warszawie** przypada na 4% — zł. 33.269, na 4^{1/2}% — zł. 316.985, na 8% — zł. 12.790, na 7% dol. — zł. 59.089, na 8% dol. — zł. 11.442.

Z obrotów ogólnych list. zast. **Tow. Kred. m. Warszawy** przypada na 4^{1/2}% — zł. 59.813, na 5% — zł. 164.238, na 5% z 1933 r. — zł. 505.707.

W dziale list. zast. **provincialnych towarzystw kredytowych miejskich** obroty 5% z 1933 r. były następujące: m. Częstochowy — zł. 22.166, m. Kalisza — zł. 29.523, m. Lublina — zł. 14.413, m. Łodzi — zł. 105.729, m. Piotrkowa — zł. 9.292, m. Radomia — zł. 26.611, m. Siedlec — zł. 32.553 oraz niektórymi list. zast. starszych emisyj — zł. 17.459.

Obroty **obligacjami m. st. Warszawy** były następujące: 4^{1/2}% — zł. 285, 5^{1/2}% — zł. 1.162, 6% — zł. 89.154.

W dziale **akcyj** obroty były następujące:

Przemysł metalowy: zł. 193.098 (Modrzejów — zł. 12.186, Norblin — zł. 11.431, Ostrowiec — zł. 6.830, Starachowice — zł. 162.646, inne — zł. 5).

Przemysł maszyn. i elektr.: zł. 38.792 (wyłącznie Lilpop).

Górnictwo: zł. 12.160.

Przemysł spożywczy: zł. 57.338 (Warsz. Tow. Fabry. Cukru — zł. 42.247, Haberbusch — zł. 13.261, inne — zł. 1.830).

Banki: zł. 483.135 (wyłącznie Bank Polski).

Statut Towarzystwa Kredytowego m. Warszawy

W Nr. 63 Dziennika Ustaw zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 7 sierpnia r. b., wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości w sprawie zatwierdzenia zmian w statucie Warszawskiego Towarzystwa Kredytowego Miejskiego w Warszawie (dotychczasowa nazwa Towarzystwa brzmiała: Towarzystwo Kredytowe m. Warszawy).

Teren działalności Towarzystwa obejmuje m. st. Warszawę oraz Województwo Warszawskie.

W jednym z najbliższych numerów podamy zasadnicze zmiany, jakie zaszły na mocy powyższego rozporządzenia w porównaniu z dawną ustawą Towarzystwa, która dotychczas obowiązywała.

Z instytucyj kredytu długoterminowego

Poznańskie Ziemstwo Kredytowe

Stan obiegu listów zastawnych w dniu 31 lipca 1935 r.:

a) 4% złotowe konwers. zł. 29.613.170,—

b) 4^{1/2}% złotowe ser. K. 1933 (dawn. żytnie) zł. 15.061.600.—

c) 4^{1/2}% złotowe ser. K. 1933 (dawn. dolar.) zł. 35.944.700,—

d) 4^{1/2}% złotowe w złocie ser. K. 1933 r. 20.785.600,—

Piotrkowskie Tow. Kred. Miejskie.

5% konwers. z 1925 r. — zł. 2.471.588.

5% z 1933 r. (dawniej 8%) — zł. 8.592.250.

